

ACC. N:R M.

14870:1-10.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Tora Friberg (f. Larsson), Kalmå*
 Härad: *Vemmenhög* Berättare: *"*
 Socken: *Skurup* Berättarens yrke: *f. d. fotograf*
 Uppteckningsår: *1959* Född år *1882* i *Skurup*

Tal och andra finnar. s. 1-9.
(skissera i sid. 8-9) 8!
Delmar a. d. 106 s. 8!

LUF 112

Religiösa inslag i heminvädningen
m. m.
s. 10.

LUF 106

Malmö 16. 7. 1960.

Fru Eva Forsberg
Lund.

Hej med anteckningar, som jag
gjorde förra året. Trodde jag nog
skulle funnit något mer, men det
har inte gått så bra.

Hörde av mine släktingar i
Skurup att Fru Forsberg varit där och
fått en del uppgifter sjölv, såklart
mycket värdefullare.

Har ritat ett par skisser med
blyerts, om de kunna vara till väg-
ledning, men de är inte exakta.
Nått minne sviker och det är så
långt, sen jag var dit.

Med hälsning

Tora Friberg

M. 14870-

Min barndomstam är en lantgård i Paritslöv 4,
Skerups församling, där min Far var född 1841. Uela
den gamla gården brann nr 1876 eller 1877 och den
nya gården, där jag föddes 1883, uppfördes omedelbart
på samma plats och finns kvar än, men har senare
blivit tillbyggd. I min barndom bestod den av 3 längor
och ett litet svintus utanför. Boningshuset uppfört
av röd tegel under spåntak. Utkustängorna var revif-
terade under halmtak med ryggning av spån. Svin-
huset av tegel under spåntak.

Till gården hörde då ett litet tegelbråk, som blev när-
lagt 1902. Omkring 30 tunnland ökerjord.

En del inventarier räddades vid branden och av dem
har jag fortfarande kvar en byrå, tillverkad i min Moss-
tom, Paritslöv 13, 1859, alltså 100 år gammal. Den är
handarbetad av mossen björk. En liten boilellspögel
finns också i min ägo, men den miste prönan i branden.
En chifferier av ek och ett par skivistor blev också räddade.

Av den öfriga möbleringen vet jag inte, vilket som var från förelärdarnes giftermål 1867 eller inköpts efter branden.

Med undantag av båda köken och förstugan, som hade tegelstensgolv, var hela huset belagt med trägolv. Vardagsrummet (stuan) och sömnkammaren (kammaren) hade i min barndom sandade golv.

Fönstren var försedda med korta kappgardiner, utom sömnkammaren, som hade långgardiner. På rödra sidan, alltså mot trädgården, var rändiga bomvävda rullgardiner för fönstren.

Väggarna i salen var oljmalade i blågrön färg. I vardagsrummet var rödbruna oljmalade väggar och i sömnkammaren var både väggar och möbler målade i ljus ek. Endast sömnkammaren hade tapeter. Bomvävda gäsmattor i sömnkammaren och förhoppningsvis också i salen. Under stora runda salbordet låg en fyrkantig matta, broderad med korsstygn av ullgarn.

i olika färger på (säckväv) linnsstrumpor i stjärn-
mönster. På bordet låg en stor duk i samma bottenfärg
som väggarna, broderad med ullgarn i många
färger på yllestrumpor. Överallt annars dukar,
mer vita, broderade, knutna, virkade m.m.

Här kan alla kläder och textilier tillverkades i
hemmet. Färens ull kardades, spanns och vävdes, samt
syddes och stickades. Och likaså linnet som växte på
marken, bröts och skäklades, kardades och spanns och
därav vävdes och syddes lakan, dukar och handdukar m.m.
Togelbruket var tydligen ett lämpligt ställe för linns-
beredning, för jag minns att bryn invånare, både
män och kvinnor, kom dit för att "bryda och skätta"
och då var det mycket folk på en gång och fest efter-
åt. (Brydegille)

Böbler.
Selen:

4
Ett stort runt bord mitt på golvet, en hörnsoffa med ovallt bord framför och en liggesoffa i motsatta hörnet var jämte stolar hela möbleringen. Sofforna klädda med rödblommigt tyg. Stolarne vitmålade med svarta sitsar.

Sommarskammaren:

Ett bord framför förstuet, en liggesoffa med grönt överdrag, en låg byrå i björk, en hög byrå i ek. Pinnstolar, målade mörkbruna med svarta ränder och svarvade ben, samt ett skåp med glassörrar.

4
Dessa båda rum hade ingen eldstad och användes därför endast om sommaren. Äppelstörden förvarades i salen, tills den blev uppiaten vid jultiden. Vid större ljudningar på vintern uppvärmdes de på annat sätt och ungdomen dansade sig varma i salen.

Two av mina äldre systor hade bröllof hemma,
då vigseln förriggnick i sommarskammaren, där ett
altare var pryft med blommor och levande ljus.
Horsstygmattan lades framför och på den 2 pallar,
broderade i schattersöm med silke på mörkrött kläde.
Rosor och förgätmigga. Brudpresent av min äldsta syster,
som broderat dem. Dessa pallar fanns i min systers
hem, på länga hon och hennes man levde. 1955.

I hemmet fanns fotopendampor på långt jag minns,
dels enkla vänglampor och dels 2 st. "stålampor". Dess-
utom stöptes talgljus "parasol" för vardagsbruk i kök
och hallare och för högtidliga tillfällen köptes stearin-
ljus.

Sängkammaren:

En gäst. päng, chiffonier, klaffbord, tiggsoffa, skänk,
samt vitmålade stolar med svart rits, liknande dem
i salen. Förgylld spegel över bordet mellan fönstren.
En hörnhylla för tobaks-schatull och lammpipor.

Ett väggskåp, där husapotek och spritflaskor, brännvin, rom och cognac hade sin plats. Tättugnen med motiv: S:t Göran och draken, var gemensam för detta rum och vardagsrummet. Den var påbyggd med ketsel och i ketseln fanns en "skåsa", värmeskåp, med mässingdörrar på sidan mot sängkammaren.

Vardagsrummet:

En gust. säng, karmstol, liggesoffa, bänkar och ett långt bord, hörnskåp, enkla trästolar. Omkr. 1900 utbyttes bänkhorn och det långa bordet mot ett vitmålat plattbord som förut ställt i kistekammaren. Väggklocka.

I kistekammaren fanns också ett stort vitmålat klädska, en vitmålad liggesoffa, ett brunnmålat skåp och 3 st. kistor.

2. st. kök:

I det inre fanns en stor spis, ett stort bord, plats för bränsle, dörr till bakugn, eldstäder till sättn-
ugnen och pannuren i yttre köket. 3 kraftiga stolar.
Ytterköket hade halvdörrar utåt d.v.s. delade på
mickten, vask med avlopp, bord för disk, "karahylla"
samt uppgång till "loftet" vinden.

"Piskammaren":

En säng, en skänk, ett hörnskäp, troligen bord o stol.
"Piskammaren" var ett litet rum med bakugnen
i induggad hylla på bakugnen där saker som skulle
hållas torra, förvarades. Ett bord.

På nittiotalet blev piskammaren ändrad till spis-
kammare, efter ^{som} vi sedan inte hade någon "pisä".

Källare under salen med morgengårn förstugan
och trappan överbyggd av trä i piskammaren. "Böled".
Uppgångsgången till förstugan hade dubbdörrar.

M. 14870:8

Landskap: Skåne

Berättare: Tora Friberg

Härad: Vemmenhög

Berättarens yrke: f.d.fotograf

Socken: Skurup

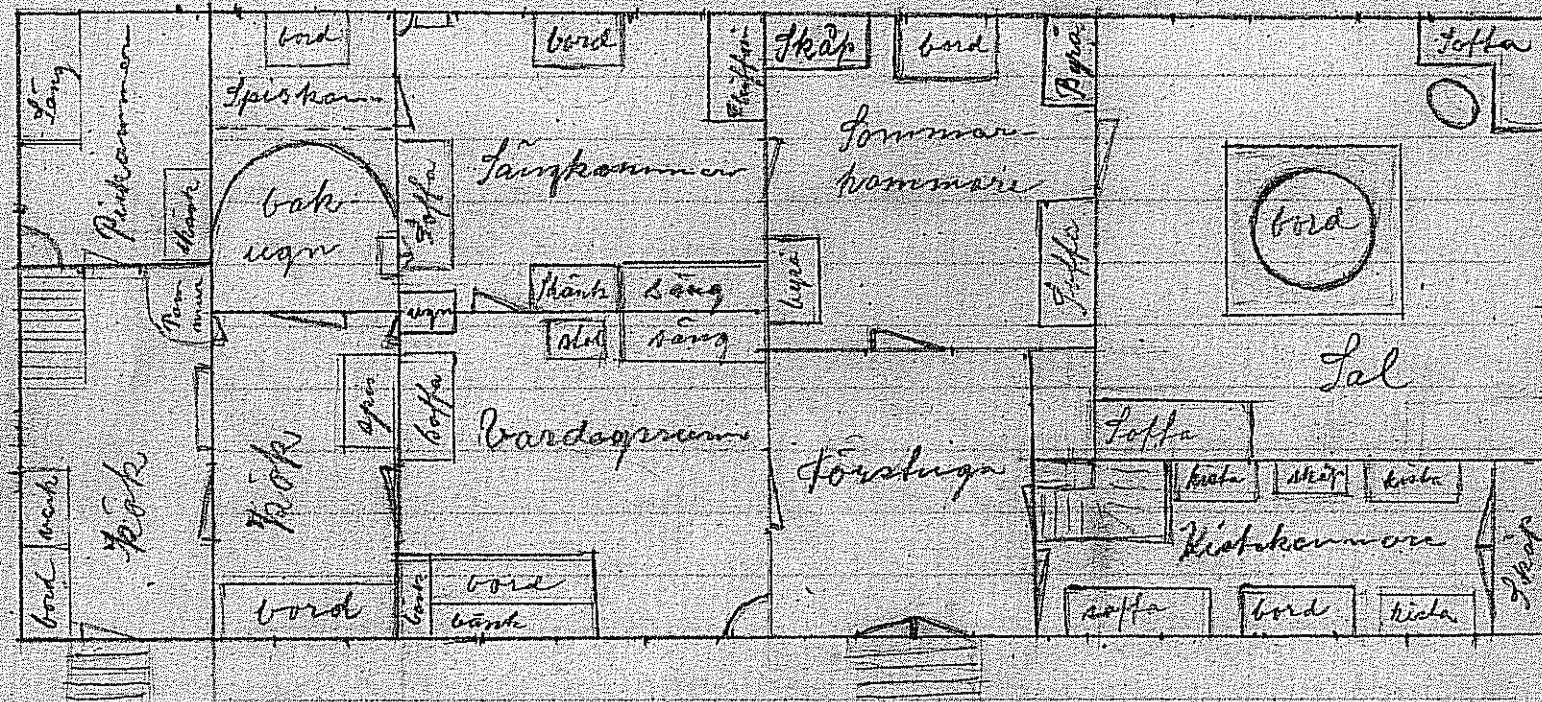
Berättarens adress: Malmö

Uppteckningsår: 1959

Född år 1882 i Skurup

Upptecknare:

Tora Friberg Opstadsgratan 24 Malmö S.

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan

Delom 2
LuF 106

Några religiösa inslag i heminredningen fanns inte. Fars och mors biblar, som de fått vid sin konfirmation, stod på en hörnhylla i soppaskammaren och där placerades sydkonns biblar också efter hand. När vi, yngre sydkon, konfirmerades var de äldre sydkonnen flyttade hemifrån och med ^{dem} deras biblar, så det blev plats för våra på samma ställe. Mors bibel har jag kvar och den har inskriften: 1861. Tillhör Christensa Lars Dotter i n: 13 Lärilöf. Ps: 33: 4 2 cor. 5: 15.

Det var sed att någon i familjen skulle gå till kyrkan i högmässan varje söndag och nogga höra efter "kungörelserna", kyrkliga så väl som kommunala. Far var nämligen skolråd och kommunalman.

Jul-nyårs-och fastlundsaffon lästes evangelist högt, men sång förekom sällan, fast Far hade varit kyrksångare i sin ungdom och Mor hade väder sångrikt. Något annat musikinstrument än ett salmodikon fanns inte i hemmet. Far spelade någon enstaka gång på det.